

T.C.
ANKARA
9. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2012/1117
KARAR NO : 2013/1315

DAVACILAR : 1- ÖZGEN ATAÇ
2- HARUN ÜNAL
3- HİKMET TUNCAY İLDAN
4- KOYUNCU NAKLİYE PAZARLAMA VE TİC.A.Ş.

VEKİLLERİ : AV. ŞEVKET SALMAN
Atatürk Bulvarı No:143/5 - Bakanlıklar - Çankaya / ANKARA

DAVALI : ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI /ANKARA

MÜDAHİL : LOZAN YAPI ELEKTRİK NAKLİYAT SANAYİ VE
TİCARET A.Ş. (Davalı İdare Yanında)

VEKİLİ : AV. ALİ RIZA UCA
Hanımeli Sokak No:13/16 Sıhhiye - Altındağ / ANKARA

DAVANIN ÖZETİ : Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Hamzalı Köyü, Doruç Mevkii (AR: 201101073, 309.71 ha.), Tuz Gölü Havzasında bulunan yer için Lozan Yapı Elek. Mad. Nak. San. ve Tic. A.Ş'ne Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından "ÇED Olumlu" belgesi verilmesine ilişkin 18.06.2012 tarih ve 2567 sayılı işlemin; ÇED raporunda bütüncül bir değerlendirme yapılmadığı, planlanan işletmelerin Tuzgölü'nün sürekliliği için elzem olan su sirkülasyonunu ve su bütçesini olumsuz etkileyeceği, gölün yok olmasına sebep olacağı, tuz üretim sahalarının, Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği'nin öngördüğü bilimsel çalışmalar yapılmadan belirlendiği, Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Planı hükümlerine aykırı işlem tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu 17.04.2012 tarihinde toplantı yaparak toplantıda dava konusu projeler için hazırlanan ÇED Raporunu nihai ÇED raporu olarak kabul ettiği, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonunda temsilcisi bulunan tüm kurum ve kuruluşların olumlu görüşünün alındığı, söz konusu proje değerlendirilirken iddiaların aksine projenin yer aldığı Tuz Gölünün Özel Çevre Koruma Alanı, I. Derece Doğal Sit Alanı, önemli kuş ve bitki alanı, sulak alan ve genetik rezerv alanı özelliklerinin dikkate alındığı, Tuz Gölünün Özel Çevre koruma Bölgesi ve I. Derece Doğal Sit Alanı olması hesabıyla Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü temsilcilerine de yer verildiği, ÇED sürecinde hiçbir komisyon üyesinin projenin sakıncalı olduğunu belirten görüş vermediği, gölde bulunan gözelerin tuz çökeli olmayan yerlerde ortaya çıktığı, kurak zamanlarda zaten beslenimin olmadığı, havuz ve seddelerin gözleleri kapatmasının söz konusu olmadığı, depolama alanlarının çorak kesimlerde olacağı ve gölün içerisinde olmayacağı, yeni tuzluların su ve tuz bütçesini bozmayacağı gibi mevcut flora ve faunoya da zarar vermeyeceğinin bilimsel verilerle desteklendiği ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

T.C.
ANKARA
9. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2012/1117
KARAR NO : 2013/1315

DAVALI İDARE YANINDA

MÜDAHİLİN SAVUNMASININ ÖZETİ : Tuz Gölünde doğal, ekolojik dengenin ve Tuz Gölünün mevcut yapısının bozulmaması için ihalelik alanların tespiti için bir komisyon oluşturulduğu, bu komisyonun tüm olasılıkları değerlendirilerek bölgein ihaleye açılmasına karar verildiği, davacının kendisinin de sözkonusu ihalelere girerek söz konusu alanlar için ruhsat almaya çalıştığı, bu durumun Tuz Gölünün yapısını korumaya çalışmaktan öte bir durum olduğu, davacı şirketin kendi işletmesinin de bulunduğu, işlemin hukuka uygun olduğu ve yasal dayanaktan yoksun davanın reddi gerektiğini savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 9. İdare Mahkemesi'nce, duruşma için önceden belirlenen 23.09.2013 gününde, davacıları temsilen Av.Şevket Salman, davalı idareyi temsilen Hukuk Müşaviri İclal Zeynep Erben ve davalı idare yanında müdahil şirketi temsilen Av.Gökhan Yardımcı'nın geldikleri görülüp, usulüne uygun duruşma yapıldıktan sonra dava dosyası incelenerek işin gereği görüşüldü:

Dava; Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Hamzalı Köyü, Doruç Mevkii (AR: 201101073, 309.71 ha.), Tuz Gölü Havzasında bulunan yer için Lozan Yapı Elek. Mad. Nak. San. ve Tic. A.Ş'ne Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından "ÇED Olumlu" belgesi verilmesine ilişkin 18.06.2012 tarih ve 2567 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun **1. maddesinde**; "Kanun'un amacının, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak olduğu; 3. maddesinde de çevrenin korunmasına, iyileştirilmesine ve kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkelere yer verilmiş ve arazi ve kaynak kullanım kararlarını veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşlar, karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetilmesi, yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisi sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirilmesi ve çevre politikalarının oluşmasında katılım hakkının esas tutularak, Bakanlık ve yerel yönetimler; meslek odaları, birlikler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların çevre hakkını kullanacakları katılım ortamını yaratmakla yükümlüdürler." hükmüne, **9. maddesinde**, "Çevrenin korunması amacıyla; doğal çevreyi oluşturan biyolojik çeşitlilik ile bu çeşitliliği barındıran ekosistemin korunması esastır. Biyolojik çeşitliliği koruma ve kullanım esasları, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili diğer kuruluşların görüşleri alınarak belirlenir. Ülke fizikî mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar plânlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni plânları Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni plânlarının yapılmasına ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ulusal mevzuat ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınarak koruma statüsü kazandırılmış alanlar ve ekolojik değeri olan hassas alanların her tür ölçekteki plânlarda gösterilmesi zorunludur. Koruma statüsü kazandırılmış alanlar ve ekolojik değeri olan alanlar, plân kararı dışında kullanılamaz." hükmüne, **10. maddesinde**;

T.C.
ANKARA
9. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2012/1117
KARAR NO : 2013/1315

"gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmüne, **Ek 2. maddesinde ise**; "Faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olacak veya çevreye zarar verecek kurum, kuruluş ve işletmeler çevre yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın almakla yükümlüdürler. Bu konuyla ilgili usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun yukarıda aktarılan maddelerinden de görüleceği üzere; bütün vatandaşların ortak varlığı olan çevrenin korunması, iyileştirilmesi; kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun şekilde kullanılması ve korunması; su, toprak ve hava kirlenmesinin önlenmesi; ülkenin bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel zenginliklerinin korunarak, bugünkü ve gelecek kuşakların sağlık, uygarlık ve yaşam düzeyinin geliştirilmesi ve güvence altına alınması için yapılacak düzenlemeleri ve alınacak önlemleri, ekonomik ve sosyal kalkınma hedefleriyle uyumlu olarak belirli hukuki ve teknik esaslara göre düzenlenmesi amaçlanarak, çevre planlamasının yapılması hedeflenmiştir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasların düzenlenmesi amacıyla çıkarılan ve 17/07/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin **4. maddesinde** Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED); Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları olarak tanımlanmış, aynı madde içinde Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı ise; Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine gerçekleşmesinde sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı olarak tanımlanmış, anılan Yönetmeliğin **6. maddesinde**; "Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeler için; Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu, Seçme Eleme Kriterlerine tabi projeler için proje tanıtım dosyası hazırlamak, ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen karara göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler. Kamu kurum ve kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler. Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." hükmü, **14. maddesinde ise**;

T.C.
ANKARA
9. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2012/1117

KARAR NO : 2013/1315

"Komisyonun sonuçlandığı Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu halkın görüş ve önerilerini almak üzere İl Çevre ve Orman Müdürlüğünde ve Bakanlıkta on işgünü görüşe açılır. Bakanlıkça projeye ilgili karar alma sürecinde bu görüşler de dikkate alınır. Bakanlık halktan gelen görüşler ışığında rapor içeriğinde gerekli eksikliklerin tamamlanmasını, ek çalışmalar yapılmasını ya da İnceleme ve Değerlendirme Komisyonunun yeniden toplanmasını isteyebilir. Gerekli çalışmaların yapılmasını müteakip Bakanlıkça nihai Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunun üç işgünüde komisyon üyesi sayısı kadar çoğaltılması istenir. Çoğaltılan nihai Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu beş işgünü içerisinde Bakanlığa sunulur. Bakanlık, Komisyonun rapor hakkındaki çalışmaları ve halkın görüşlerini dikkate alarak beş işgünü içinde proje için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" ya da "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumsuz" kararı verir, bu kararı proje sahibine ve ilgili kurum ve kuruluşlara yazılı olarak bildirir. Valilik, alınan kararın içeriğini, karara esas gerekçeleri ile şartlarını ve halkın görüş ve önerilerinin Nihai Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporuna yansıtıldığını uygun araçlarla halka duyurur. "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı verilen proje için yedi yıl içinde yatırıma başlanmaması durumunda "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı geçersiz sayılır."Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumsuz" kararı verilen projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumsuz" kararı verilmesine neden olan şartların tamamında değişiklik olması durumunda proje sahibi yeniden başvuruda bulunabilir." hükmü yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Hamzalı Köyü, Doruç Mevkii (AR: 201101073, 309.71 ha.), Tuz Gölü Havzasında bulunan yer için Lozan Yapı Elek. Mad. Nak. San. ve Tic. A.Ş'ne Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından "ÇED Olumlu" belgesi verilmesine ilişkin 18.06.2012 tarih ve 2567 sayılı kararının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda, Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararının hukuka uygun olup olmadığı, uyuşmazlığın temelini oluşturduğundan ve uyuşmazlığın çözümü teknik bilgiyi gerektirdiğinden, Mahkememizin 15.08.2012 tarihli kararı ile mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiş olup; 23.01.2013 tarihinde bilirkişiler; Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kamil Kayabalı, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sibel Atasagun, Hacettepe Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Gülen Güllü, Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Somuncu, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ali İhsan Arol katılımı ile mahallinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu bilirkişi heyeti tarafından hazırlanan 07.03.2013 tarihli raporun Mahkememize sunulduğu, söz konusu raporun ÇED Raporu Hakkında Değerlendirme bölümünde; "ÇED raporunda Proje kapsamındaki faaliyetlerin kümülatif olarak değerlendirildiği yazılmaktadır. Ancak raporda yapılan inceleme sonucu hesaplaması gerçekleştirilen hem inşaat hem de işletme dönemi emisyon hesaplamalarının sadece tek bir tesisden kaynaklanan emisyonlara göre yapıldığı tespit edilmiştir. Bölgede yeni açılacak 10 adet tuzlanın benzer dönemlerde inşaat çalışması yürütmesi ve işletme dönemlerinin aynı zaman periyodunda gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkması beklenen kümülatif etki göz önüne alınmamıştır. İşletme sırasında, nakliye için 4000 metrelik stabilize yolda tek bir kamyonun yaratacağı toz modellenmiştir. Ancak, günlük olarak tek bir işletmeden tuz sevkiyatının yaklaşık 70 adet kamyon ile gerçekleştirileceği

T.C.
ANKARA
9. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2012/1117

KARAR NO : 2013/1315

raporda yer almaktadır. 10 işletme birlikte değerlendirildiğinde 700 kamyonun sevkiyatta kullanılacağı düşünülebilir. Nakliye yolu olarak kullanılması planlanan yolda kamyonların yaratacağı etki çok daha büyük olacaktır. Raporda toz modellemesi hesaplamalarına yapılan emisyon hesaplamaları tek bir kamyonun etkisinin belirlenmesine yöneliktir. Hamzalı Köyünden günlük olarak geçiş yapacak toplam 700 adet kamyonun yaratacağı toz, gürültü, egzoz gazı kirliliğinin etkileri Raporda belirtilmemiştir. Raporda yer alan gürültü hesaplamalarında Hamzalı Köyünden geçen araçların yaratacağı gürültü hesabı yapılmamıştır. Raporun Gürültü hesaplamaları kısmında, faaliyet alanında aynı anda 4 adet kamyonun faaliyette olacağı dikkate alınmıştır. Ancak tüm tuzla işletmelerinin faaliyette olması durumunda yolda meydana gelecek olan kamyon trafiği günlük olarak 700 araca çıkabilecektir. Aynı anda yoldan geçmesi gereken araç sayısı (700/10 saat) =70 kamyon/saat olacaktır ki, bu miktardaki trafik Hamzalı Köyü içinde önemli çevresel sorunlara (toz, gürültü, vibrasyon) yol açabilecektir. ÇED Raporunda, flora ve fauna ile ilgili değerlendirmelerin kısa dönemli yapılan arazi çalışmaları sonucunda ve çoğunlukla literatüre dayanarak yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan değerlendirmelerde likenler, karayosunları, mantarlar, bakteri florasına ait herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Özellikle bu gruplarda bulunan biyoidikatör türlerinin tespitlerinin ÇED raporunda yer almaması önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Tesisdeki seddelerin yapımı ile birlikte, gölün içindeki su sirkülasyonu önemli ölçüde engellenmiş olacağı için ekosistemin büyük oranda zarar görmesi söz konusudur. Bu konuda, ÇED Raporu içinde göl içindeki su sirkülasyonuna dair herhangi bir değerlendirmeye rastlanmamıştır. ÇED Raporu sayfa 15’de “Şantiye alanı içerisine hiç bir yapı inşa edilmeyecek olup, mobil prefabrik yapı bulundurulacaktır. Personel kaynaklı sıvı atıkların depolanması amacıyla, mobil prefabrik yapı bünyesinde sızdırmaz plastik atıksu depolama tankı bulundurulacaktır. Mobil prefabrik yapıların kurulacağı alanın çamur ve toz oluşumundan korumak için 5 cm mucur kumu ile kaplanacak ve 40x40x30 cm ebadında ahşap takozlar hazırlanarak, konteynerler bu takozlar üzerine oturtularak zeminden 30 cm yukarda olması sağlanacaktır” denilmektedir. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’nun 20.04.2011 tarihli, 304 No.’lu toplantısında 5940 numara ile alınan kararda “Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Tuz Gölü havzasında, Kurulumuzun 13.4.2007 gün ve 2286 sayılı kararı ile I. Derece Doğal Sit olarak belirlenen, yine Kurulumuzun 17.10.2007 gün ve 2662 sayılı kararı ile uygun görülen 1/50.000 ölçekli Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Çevre Düzeni Planı’nda gösterilen I. Derece Doğal Sit sınırları içerisinde kısmen yer alan söz konusu alanların I. Derece Doğal Sit sınırları içerisinde kalan kısımlarında herhangi bir yapılaşmaya izin verilmemesi koşulu ile 728 sayılı ilke kararının 1/f bendi doğrultusunda tuz üretim alanı olarak ihale edilmesi isteminin uygun olduğuna karar verildi” denilmektedir. Ancak, göl kaynaklı tuz işletmeleri için sınırlı bir tuz rezervinden bahsetmek mümkün değildir. Bu nedenle, tesis için yapılması planlanan her türlü prefabrik yapının uzun süreli hizmet vereceği ve kalıcı olacağı düşünülmelidir. Dolayısıyla ÇED raporunda geçici olarak nitelendirilen ve bu nedenle çevresel etkisinin önemli olmayacağı ifade edilen yapıların aslında zaman içerisinde çevreye kalıcı etkisi olabileceğine kanaat getirilmiştir. Hem ÇED Raporunda hem de Ekinde verilen Bilimsel Raporlarda, Tuz Gölü’nde yaz aylarında doğal buharlaşma yoluyla üretilen tuzun kaynağının gölün altında eski jeolojik devirlerde çökelmiş olan ve kalınlığı yüzlerce metreyi bulan tuz formasyonları olduğu belirtilmektedir. Toros Dağları’nda yağıştan yeraltına süzülen sular “bölgesel dolaşım” yoluyla Tuz Gölü’nün altına kadar gelmekte; buradaki kırık hatları

T.C.
ANKARA
9. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2012/1117

KARAR NO : 2013/1315

vasıtasıyla eski tuz yataklarını çözerek yüzeye çıkmaktadır. Tuz Gölü'nde işletilen ve yıllık miktarı milyon tonlarla ifade edilen tuzu, göle karışan yüzey sularının getirmesi olanaklı değildir. Yeraltı suyunun bölgesel dolaşımıyla eski tuz formasyonundan çözdüğü tuzlar gölün tabanında bulunan ve çapları birkaç santimetreden birkaç desimetreye ulaşan gözeler vasıtasıyla göl suyuna katılmaktadır. Ayrıca bu gözeler, jeolojik açıdan da korunması gereken, eşine ender rastlanan yapılardır. Tuz Gölü'nde yeni işletmeye açılması planlanan bir tuzlayı çevreleyecek seddelerin inşaat alanı 10'larca dekarı bulmaktadır. Çevresel Etki Değerlendirme raporunda Tuz Gölü altında yer alan ve gölün tuz kaynağını oluşturan gözelerin coğrafi dağılımını ortaya konulmadığı görülmektedir. İnşası planlanan (ve esasında keşif tarihi itibariyle inşaatı kısmen tamamlanmış olan) seddelerin bu gözelerin önemli bir kısmının üzerini örtmesi ve buralardan gelen tuzlu su çıkışlarını engellemesi olasıdır. ÇED raporunda sedde inşası sırasında bu gözelerin nasıl korunacağına dair bir uygulamaya rastlanmamıştır. Dava dosyasında DSİ 4. Bölge Müdürlüğü'nün 27.06.2011 tarihli Tuz Gölünde Yeni Tuzlalar hakkındaki yazısında, "Tuz Gölü ve çevresindeki gerek yerüstü kaynakları gerekse yeraltı su kaynakları açısından su bütçesi göz önüne alındığında, yeni tuzlalar için gerekli su temini ile ilgili tedbirler alınmadan yeni tuzlaların işletilmesi uygun görülmediği" belirtilmiştir. ÇED Raporu içinde bu durum ile ilgili ne tür tedbirler alınacağı belirtilmemiştir. Bilindiği gibi, Türkiye'de Tuz Gölü ve çevresi 300 mm'ye yakın yıllık yağışları ile kurak bölge olma sınırına yakın özellikler göstermektedir. Her ne kadar, ülkemizde son birkaç yılda yağış bakımından bir iyileşme görülse de, bu durum İç Anadolu bölgesi için geçerli değildir. Tablo 4'den görüleceği gibi, 2011-2012 yılları arasında ülke genelinde normale göre 16.7 mm oranında gözlenen artış, İç Anadolu bölgesinde 39.2 mm kayıp olarak gözlenmektedir. Bu durum bölgenin yüzey suyu potansiyelindeki sıkıntıyı göstermektedir." görüşlerine, Sonuç ve Kanaat kısmında; Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Hamzalı Köyü, Doruç Mevkii Tuz Gölü havzasında AR: 201101073 (ER:3270297) ruhsat numaralı tuz işletmesinin kurulması faaliyeti için verilen ÇED olumlu kararının 1/50 000 ölçekli Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Çevre Düzeni Planına ve ilgili koruma alanları ile statülerine ilişkin mevzuata aykırı olduğu hususlar ve ÇED Raporunda görülen önemli eksiklikler yukarıda detaylı olarak açıklanmıştır. Davalı İdarenin, bir yandan Çevre Düzeni Planı aracılığıyla Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi için koruma ve kullanma arasında kurduğu dengede, beşeri faaliyetlerden kaynaklanacak baskılara karşı planlanan alana ilişkin koruyucu tedbirler / önlemler belirlerken, diğer bir yandan da bu plan kararlarını olumsuz yönde etkileyecek bir yerde ve bir faaliyet için ÇED olumlu belgesi vererek, yasa ile verilen koruma iradesini kamu yararına uygun kullanmadığı saptanmıştır. 10 tuz işletmesinden biri olan dava konusu Tuz işletmesi için hazırlanan ÇED raporunda çevresel etkilerin kümülatif olarak değerlendirilmediği saptanmıştır. Dosya incelemesinde hazırlanan ÇED raporunun çevrecilik ilkeleri ile yürürlükteki mevzuat hükümleri bakımından incelenmesi sonucu işletmenin bölgede yaşayan halk ve ekosistem üzerinde önemli olumsuz etkileri olacağına kanaat getirilmiştir" görüşlerine yer verilmiştir.

Dosyadaki bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden, yukarıda özetlenen rapora ve yapılan gözlemlere göre; gölün üzerine yapılan seddelerin gölün tabanında yer alan gözeleri kapatarak tuzlu su çıkışını engellediği, bu durumun gölün tuzlu su yapısına dolayısıyla da ekosisteme zarar vereceği, ayrıca son yıllarda yağışlardaki azalmaların gölün yüzey suyunu etkilediği, yağışın az olduğu kurak yaz aylarında gölün ortasından su çekilmesinin gölün su dengesine zarar vereceği dikkate alındığında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve Çevresel Etki

T.C.
ANKARA
9. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2012/1117
KARAR NO : 2013/1315

Değerlendirmesi Yönetmeliği ile davalı idareye verilen görev ve yetkilerin amacına ve belirlenen çevre politikalarına uygun olarak yukarıda aktarılan sorunların ve belirsizliklerin giderilmesi gerekirken, bu hususlar göz ardı edilerek verilen ÇED Olumlu kararında hukuka uyarlılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Söz konusu bilirkişi raporu Mahkememizce hükme esas alınabilecek nitelik ve yeterlikte bulunmuş olup, bilirkişi raporuna, davalı idare tarafından itiraz edilmiş ise de ileri sürülen hususlar bilirkişi raporunu kusurlandırıcı ve Mahkememizce varılan sonucu etkiler nitelikte görülmemiştir.

Öte yandan, aynı uyuşmazlığa ilişkin olarak farklı firmalarca Ankara 10.İdare Mahkemesinin değişik esas sayılarında açılan davalarda, bilirkişi raporuna yapılan benzer itirazlar üzerine adı geçen Mahkemece ek bilirkişi raporu alınması yoluna gidilmiş olup yeniden hazırlanarak Mahkemeye sunulan bilirkişi raporlarında ÇED olumlu kararı ile ilgili olarak aynı görüşe yer verildiği görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 3.438,85-TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, AAÜT uyarınca belirlenen 1.320,00-TL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacı vekiline verilmesine, müdahil tarafından yapılan 73,20 TL yargılama giderinin müdahil üzerinde bırakılmasına, hükmün kesinleşmesinden sonra artan posta ücretinin davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 23/09/2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
SÜLEYMAN AYHAN
37777

Üye
MEHMET YAVUZ YAŞAR
101787

Üye
BÜŞRA AKIN
152953

YARGILAMA GİDERLERİ :	
Başvurma Harcı	: 21,15 TL
Karar Harcı	: 21,15 TL
Y.D. Harcı	: 34,80 TL
Vekalet Harcı	: 13,20 TL
Posta Gideri	: 200,00 TL
Keşif Harcı	: 148,55 TL
Bilirkişi Ücreti	: 3.000,00 TL
TOPLAM	: 3.438,85 TL

MÜDAHİL YARGILAMA GİDERLERİ :	
Başvurma Harcı	: 24,45 TL
Vekalet Harcı	: 3,75 TL
Posta Gideri	: 45,00 TL

TOPLAM : 73,20 TL

23.10.13/24.10.13

